

Schoolkinderen over hun opvang Wat leren ze ons over kwaliteit?

Onderzoek in opdracht van Kind & Gezin

Brecht Peleman, Caroline Boudry (VBJK)

Michel Vandebroeck, Lieve Bradt, Tineke Van de Walle
(UGent)

Overzicht

1. Doel
2. Opzet
3. Resultaten kwalitatief onderzoek
4. Resultaten kwantitatief onderzoek

1. Doel

Welke betekenis verlenen kleuters en lagere schoolkinderen aan de opvang?

Wat benoemen kinderen als kwaliteit?

Welke adviezen geven ze ons?

2. Opzet

2. Opzet

Kwalitatief

6 ≠ soorten voorzieningen; provinciaal gespreid + RUP
Mix lage - hoge SES; mix gender
Belgische en niet-Belgische origine
Focus op 4-5 jaar oud en 8-11 jaar oud

Kwantitatief

IBO, Speelplein, Schoolopvang; provinciaal gespreid + RUP
Evenwichtige genderverdeling
14% niet Belgische origine

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Vrienden, vrienden en vrienden

- Zie ook tienerruimte, broer-zus
- Jongens spelen met jongens en meisjes met meisjes
(vnl. lagere school; bij kleuters primeert spel)
- Maar gemengd = verrijking
- Leeftijdsgroepen

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Begeleiders

Vernieuwen

Meespelen

Vrij spel

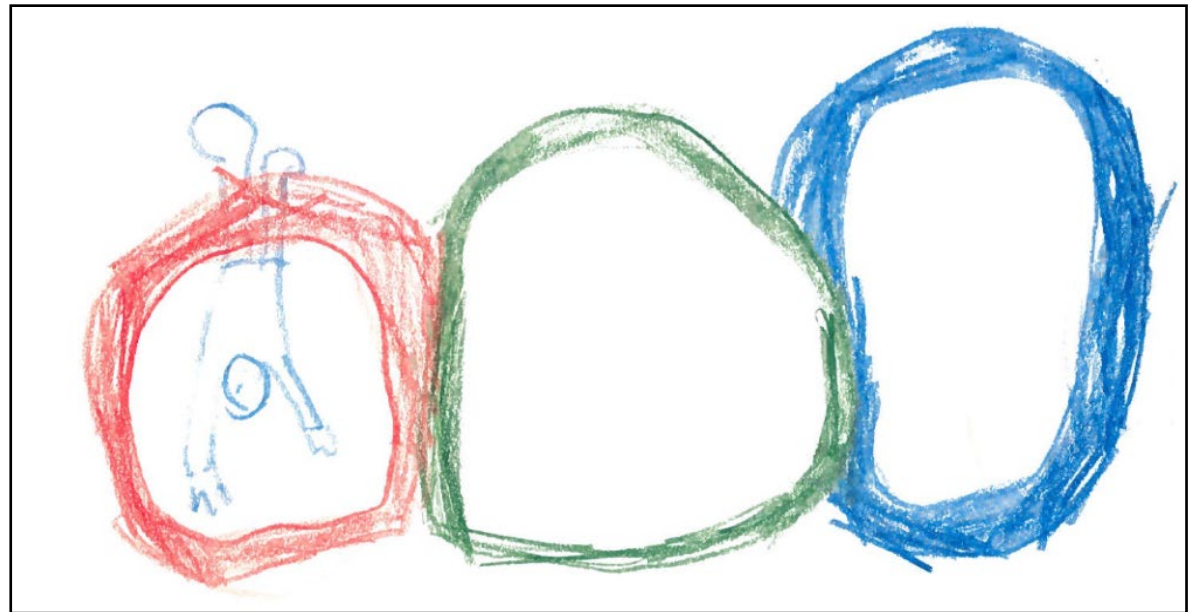
ZORG

Aanwezig, sensitief, individualiseren, rechtvaardig

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Buiten > binnen

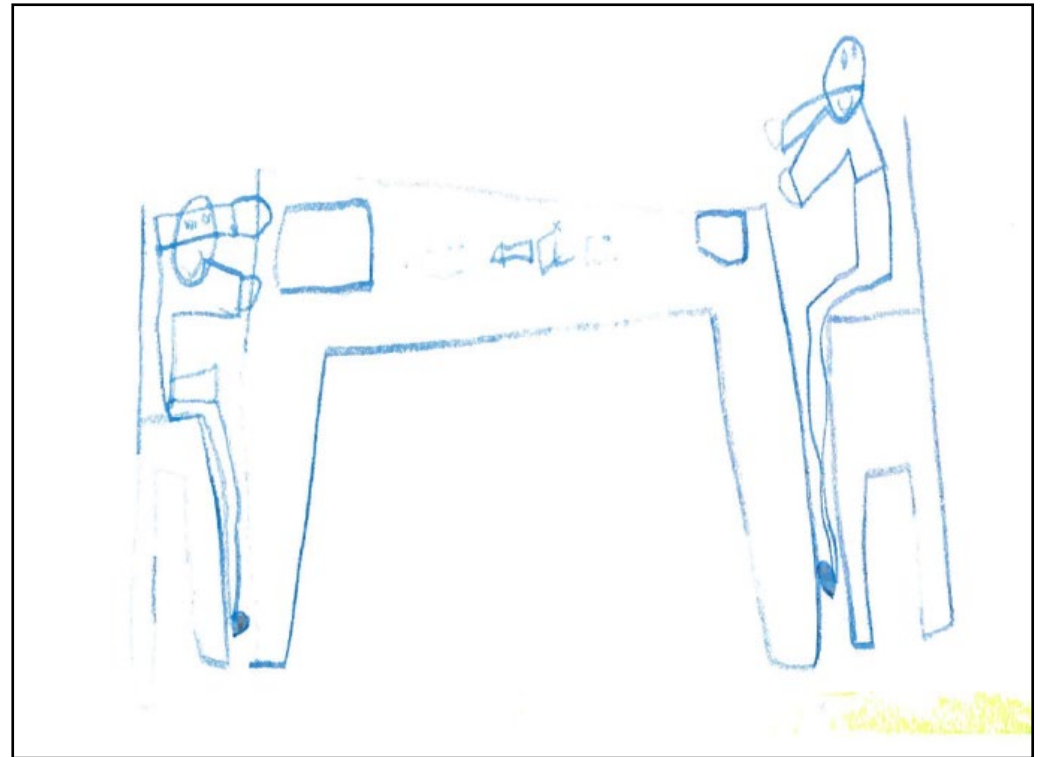
- Afwisseling
- Zelf kiezen
- Kunnen afzonderen
- Rust
- Eigen plek

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Activiteiten

- Vrij spel !
- Activiteiten aanbod
- Wachten en verveling
- Eeuwig knutselen ?

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Activiteiten

En als er geen activiteiten zijn, wat gebeurt er dan?

Dan doen we gewoon overal rondspelen. De ene zit in de huiswerkkamer, de andere zit te dansen en de andere zit weer te knutselen. Dat is wel verschillend.

Ja. Dus je kan eigenlijk vrij kiezen wat je doet?

Ja.

Wat vind je daarvan? Heb je liever dat je vrij kan kiezen, of heb je liever activiteiten?

Nee, ik vind het wel fijn dat we vrij kunnen kiezen wat we doen. Want activiteiten vind ik ook wel leuk, alleen niet iedere dag opnieuw weer een activiteit doen.

(Meisje, 10 jaar)

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Kleuters

Wat kleuters belangrijk vinden \approx lagere schoolkinderen

→ triangulatie gesprek, foto's en tekeningen

Toch enkele verschillen:

- Belang van lief zijn en knuffels geven
- Ervaringen worden sterker gekleurd door het aanbod en het moment

3. Resultaten kwalitatief onderzoek

Vrienden

Attente begeleiders

Keuze

Verbreiding, iets leren

Er mogen zijn

Luisteren naar kinderen?

→ (altijd tevreden?)

2. Onderzoeksopzet en methodologie

4. Resultaten kwantitatief onderzoek

- Wat gebeurt er volgens de kinderen?
- Wat vinden ze belangrijk
- Wat waarderen ze?
- Wat is kwaliteit?

Wat gebeurt er thuis vs opvang

- $\frac{3}{4}$ heeft 3 of meer opvangmodaliteiten, $40\% \geq 4$
- Thuis liefst "schermen", maar ook vrienden
- In opvang: vrienden
- In opvang meer buiten (59%)

- In opvang: meest met kinderen van zelfde geslacht en zelfde leeftijd
- Maar waarderen als dit niet zo is
- Broer zus, maar $\frac{1}{3}$ kan dit niet in de opvang
- Oudere kinderen hebben vaker het gevoel dat:
 - ze zaken niet kunnen doen als er kleuters aanwezig zijn
 - begeleiders meer aandacht geven aan de jongste kinderen(meer dan $\frac{3}{4}^e$ van 11- en 12-jarigen ervaart dit)

Wat gebeurt er

Begeleiders

1/3 doet iets met
kinderen alleen

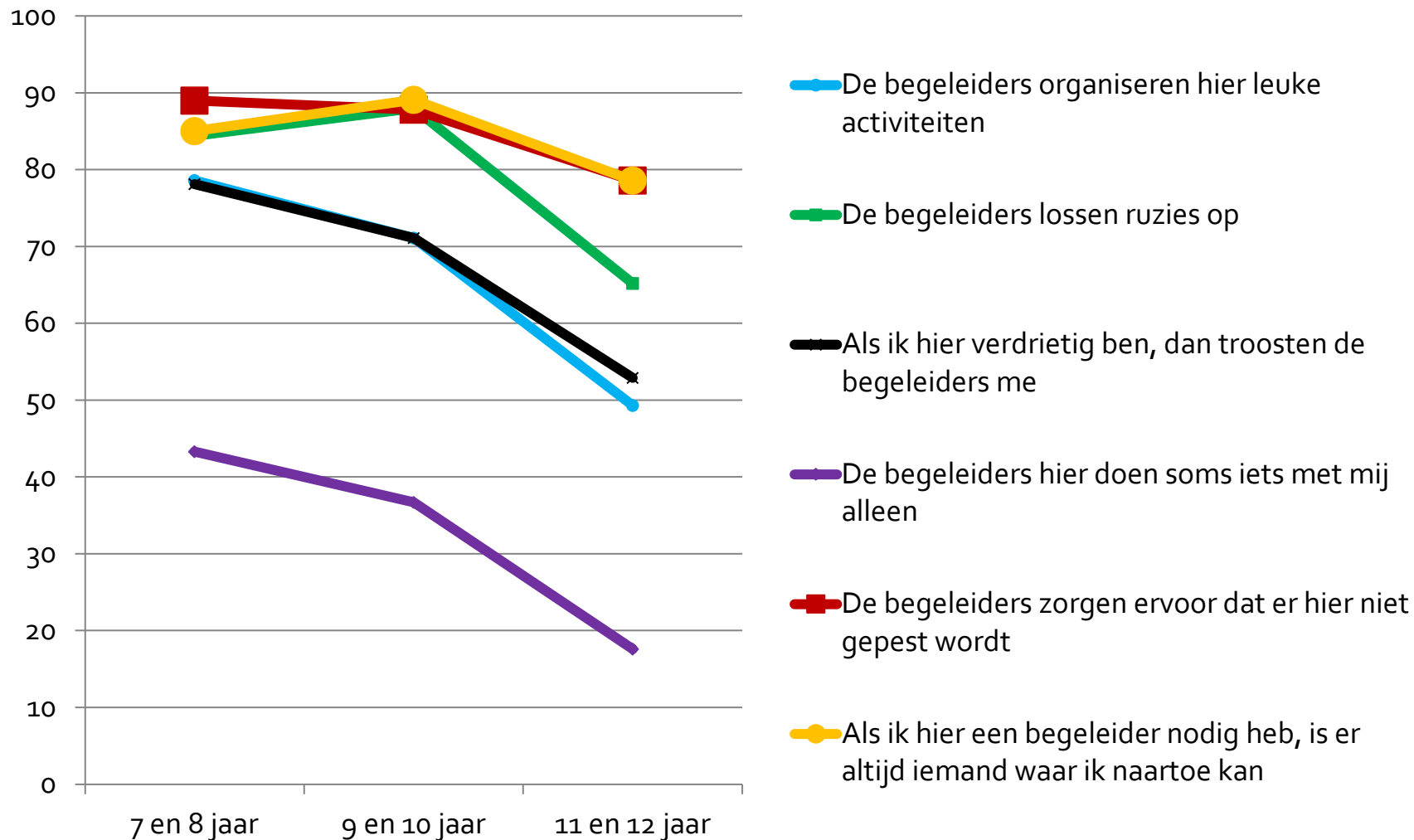
½ speelt mee

2/3 organiseert leuke activiteiten

ZORG

90% let op, maar 13% niet beschikbaar en 30% niet getroost, 1/6 geen ruzies oplossen
¼ het meest hard roepen

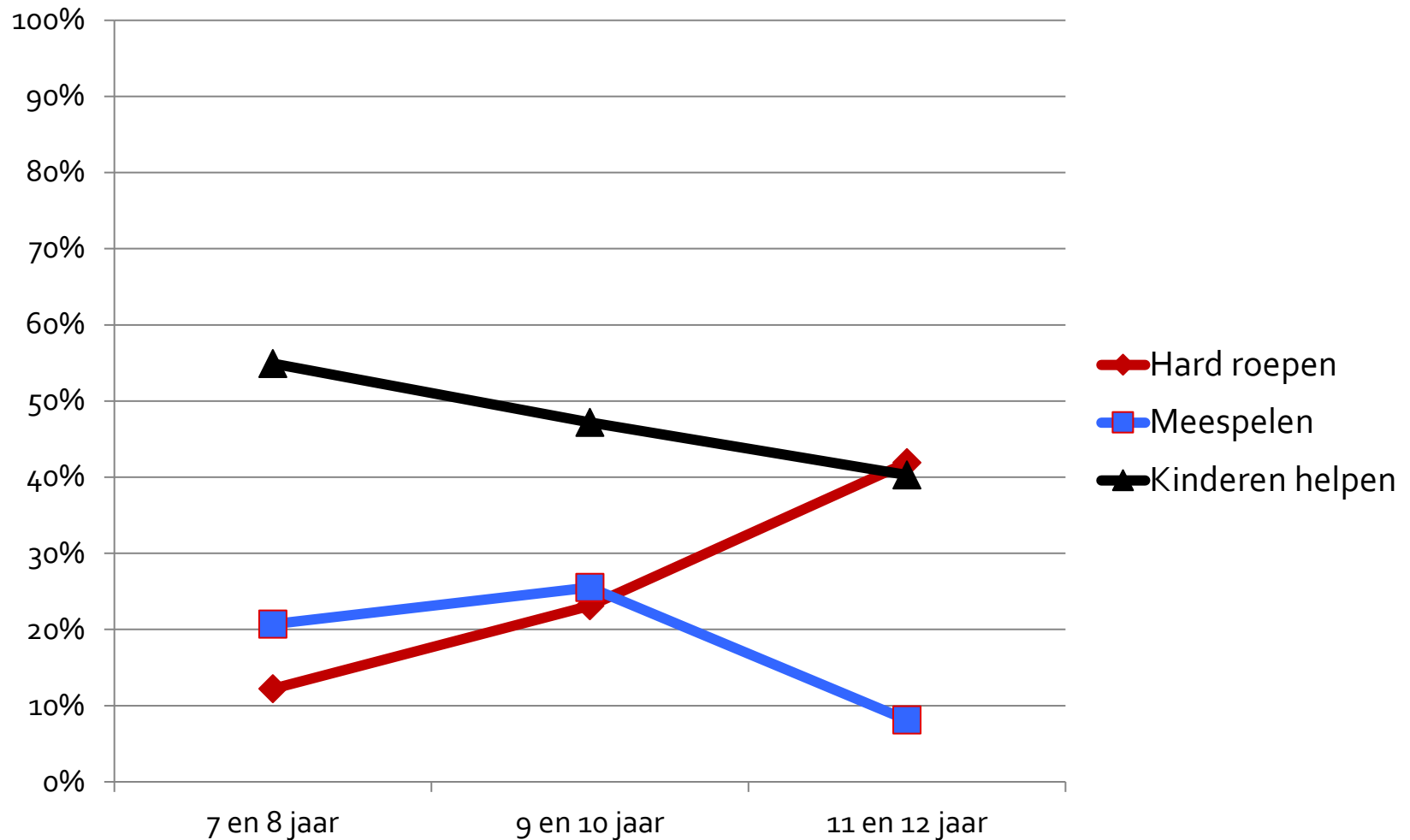
Wat gebeurt er: de begeleiders

Wat doen de begeleiders het meest?

- 51%: rondwandelen en kijken wat we doen
- 48%: kinderen helpen
- 39%: voor spel en materiaal zorgen
- 35%: activiteiten organiseren
- 24%: hard roepen
- 13%: met mij spelen
- 12%: met mij praten

Wat doen de begeleiders het meest?

Wat gebeurt er: ruimte

- Doorgaans buiten en binnen maar niet altijd zelf kiezen
- Rust binnen
- Privacy (met vrienden alleen zijn)
- Oudere kinderen = meer gebrek

Wat heeft invloed op de ervaringen?

Meer begeleiders met een **kwalificatie of attest** → betere begeleiders

- Begeleiders speelser en zorgzamer
- Minder hard roepen en zeggen wat je moet doen
- Meer vrijheid voor de kinderen
- Meer spelen met kinderen van zelfde leeftijd en zelfde geslacht

Minder kinderen per begeleider → betere begeleiding

- Minder hard roepen
- Meer activiteiten organiseren
- Meer meespelen en individueel iets samen doen
- Maar minder doen wat je zelf wil

Indeling in **leeftijdsgroepen** → dichter bij de kinderen

- Minder speelvrijheid
- Meer leuke activiteiten
- Minder pesten
- Minder hard roepen en papieren invullen

Wat waarderen kinderen?

Kinderen geven hoge punten, maar

- > 1/3 te weinig speelruimte buiten en binnen
- > 1/3 kunnen kiezen wat je doet
- 1/3 allen kunnen zijn met vrienden
- 1/3 inspraak
- 1/4 rust binnen
- 1/4 begeleiders die meespelen
- 1/5 met broer of zus spelen
- 1/5 troosten als je verdrietig bent
- 1/10 ruzies oplossen
- 1/14 optreden tegen pesten

Wat waarderen kinderen?

Hogere waardering bij

- Zorgende begeleiders die niet roepen
- Élk van de aspecten van buitenruimte
- Rustplek in binnenruimte
- Kunnen kiezen
- Activiteiten aanbod
- Afwisseling
- Naar kind luisteren (en minder: ook meebeslissen)

Tabel 4.50: Ervaringen die de varia(n)tie het meest verklaren

	B	β
Constante	39.9***	
Als ik hier verdrietig ben, dan troosten de begeleiders mij	8.0***	.192***
De begeleiders organiseren hier leuke activiteiten	7.3**	.175**
Hier binnen is... een plek waar ik tot rust kan komen	5.7**	.143**
De begeleiders hier letten op ons en zorgen ervoor dat we niets verkeerd doen	9.2**	.140**
Ik kan hier kiezen wat ik doe	5.1**	.132**
Het is hier elke dag hetzelfde	-5.8**	-.130**
Hier wordt naar mijn ideeën geluisterd	4.4**	.115*
Hier buiten is...een plek waar ik me kan verstoppen	4.9*	.111*
Hier buiten is... veel speeltuigen	4.2*	.109*
Samenvattende gegevens		
Adj. R ²		44.7%
N		288

* p<.05 ** p<.01; *** p<.001

Topkwaliteit is...

Vrienden, vrienden en vrienden

1. Begeleiders die troosten bij verdriet
2. Begeleiders die leuke activiteiten organiseren
3. Een plek om te rusten
4. Begeleiders die toezicht houden
5. Kunnen kiezen wat je doet
6. Niet elke dag hetzelfde doen
7. Luisteren naar de ideeën van kinderen
8. Een plek om je buiten te verstoppen
9. Veel speeltuigen buiten

Wat leren we van de kinderen

1. Verbreding van de leefwereld

- vb buiten spelen ipv schermen, jongens-mesjes, leeftijdsgroepen
- Top 3 = vrienden, vrienden, vrienden
- Maar, kan ook versmalling zijn als ze hobby niet meer kunnen beoefenen

Wat leren we van de kinderen

2. De begeleiding

- Eerst zorg
 - Toezicht
 - Er zijn
 - Individualiseren, troosten, ...
 - Rechtvaardig optreden
- Dan spel
 - Een gedifferentieerd aanbod mogelijk maken
 - Afwisseling vrij spel en georganiseerd spel
 - Meespelen
 - Individueel meedoen

Investeer in begeleiding en omkadering

Wat leren we van de kinderen

3. Het aanbod

1. Vrienden
2. Vrij kiezen ook tussen binnen en buiten
3. Maar ook routine doorbreken
4. En kunnen kiezen om niet mee te doen
5. En rust, vooral bij jongste kinderen
6. Wat met de tieners?

Moeten we blijven denken in opvang versus vrije tijd?

Moeten we niet denken aan de 10-14 jarigen?

Wat leren we van de kinderen

4. De infrastructuur

- Uitdagen (meer buiten dan binnen)
- En rust bieden (meer binnen dan buiten)
- Verstoppen en terugtrekken (binnen en buiten)

a Raas Van Gaverestraat 67A, 9000 Gent

t +32 (0)9 232 47 35

f +32 (0)9 232 47 50

e info@vbjk.be

w www.vbjk.be